

UDENRIGSMINISTERIET

EKN, sagsnr.: 2019-1208
Den 27. november 2019

Rådsmøde (udenrigsanliggender) den 9. december 2019

SAMLENOTAT

<u>1. EU-Afrika-relationer med sigte mod EU-AU-ministermøde og -topmøde.....</u>	<u>2</u>
<u>2. Fremme og beskyttelse af menneskerettigheder i anledning af FN's internationale dag for menneskerettigheder.....</u>	<u>4</u>
<u>3. Oprettelse af civil krisestyringsmission i Den Centralafrikanske Republik (CAR).....</u>	<u>6</u>

1. EU-Afrika-relationer med sigte mod EU-AU-ministermøde og -topmøde

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

På rådsmødet (udenrigsanliggender) den 9. december 2019 forventes en drøftelse af forholdet mellem EU og Afrika forud for ministermødet mellem EU og den Afrikanske Union (AU), der ventes afholdt i starten af 2020. Med drøftelsen tages der hul på processen frem mod det senere EU-AU-topmøde, som forventes at finde sted ultimo 2020 eller primo 2021. Drøftelsen forventes også at komme ind på EU's bredere Afrika-politik, der har høj prioritet for den indkommende Kommission.

2. Baggrund

EU-AU-topmøderne afholdes hvert tredje år og udgør strategisk vigtige lejligheder til at drøfte, hvordan udfordringer i Afrika kan løses, samt hvordan potentialet på det afrikanske kontinent kan udfoldes i fælles europæisk-afrikansk interesse. Generelt er EU-Afrika-forholdet uddybet og styrket siden det første topmøde blev afholdt i Kairo i 2000. Især vedtagelsen af en fælles EU-Afrika-strategi på topmødet i 2007 var med til at løfte forholdet til et nyt, strategisk niveau. Efterfølgende topmøder i 2010, 2014 og senest i 2017 har bekræftet det strategiske partnerskab.

Det seneste EU-AU-topmøde fandt sted i Elfenbenskysten den 29.-30. november 2017 og havde "Investing in Youth" som overordnet tema. Der var fokus på aktuelle udfordringer i forhold til fred og sikkerhed, god regeringsførelse, irregulær migration og mobilitet, vækst og beskæftigelse samt klima.

På rådsmødet (udenrigsanliggender) den 9. december 2019 forventes en drøftelse af EU-Afrika-forholdet forud for EU-AU udenrigsministermødet primo 2020, der er en trædesten før næste EU-AU-topmøde, der ventes afholdt et sted i Europa ultimo 2020 eller primo 2021.

Rådsdrøftelsen er således en anledning for EU-kredsen til at tage en første og tidlig retningsgivende drøftelse af EU's prioriteter for EU-AU-samarbejdet. Med afsæt i resultaterne på EU-AU-topmødet i 2017 ventes der generelt fokus på fred og sikkerhed, irregulær migration, vækst og beskæftigelse, god regeringsførelse og anti-korruption, samt menneskerettigheder og klima. Der ventes også referencer til EU's bredere Afrika-politik. Mange EU-landes høje politiske prioritering af Afrika, ligesom den indkommende kommissionsformands udmelding om, at der skal udarbejdes en ny, bredspektret ("comprehensive") EU-strategi for Afrika, vil udgøre en del af drøftelsens bagtæppe.

Forud for drøftelsen på rådsmødet er Danmark gået sammen med en række ligesindede lande for at præge forberedelserne af EU-AU-topmødet, samt fremme konkrete topmøderesultater på klima-dossieret. Dette initiativ vil indgå i drøftelserne på rådsmødet.

3. Formål og indhold

Formålet er at drøfte forholdet mellem EU og Afrika, herunder forberedelse af det kommende EU-AU-ministermøde og -topmøde. Der forventes bred enighed om, at de tematikker, der var i fokus i 2017, fortsat er relevante som hovedspor i EU's samarbejde med AU. Herudover ventes der bred opbakning til den indkommende Europa-Kommissions stærke Afrika-fokus, herunder behovet for at adressere de grundlæggende årsager til irregulær migration og flygtninge i kraft af en bredspektret og samtænkt indsats.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Drøftelsen af relationerne mellem EU og Afrika forventes ikke i sig selv at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet. Evt. opfølgende tiltag kan have økonomiske konsekvenser. Regeringen vil forholde sig nærmere hertil, når der foreligger konkrete tiltag.

8. Høring

Sagen har ikke været i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes at være enighed blandt medlemslandene om at støtte op om en aktiv og samtænkt europæisk Afrika-politik.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter en aktiv og samtænkt europæisk Afrika-politik, der komplementerer danske prioriteter i samarbejdet med Afrika. Regeringen arbejder for, at det internationale samfund går sammen om et markant løft af Afrika med et stærkt fokus på især irregulær migration og flygtninge, klimaforandringer, fred og sikkerhed, kvinder og pigers seksuelle og reproduktive rettigheder (SRSR) samt vækst og beskæftigelse.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

EU's forhold til Afrika som overordnet strategisk drøftelse har tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg den 6. februar 2015 til orientering, den 9. december 2016 til orientering, den 5. maj 2017 til orientering, den 3. november 2017 til orientering og den 7. december 2018 til orientering.

2. Fremme og beskyttelse af menneskerettigheder i anledning af FN's internationale dag for menneskerettigheder

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Rådet forventes at drøfte EU's rolle ifm. fremme og beskyttelse af menneskerettigheder. Dagsordenspunktet er en anledning til at markere regeringens opbakning til en tværgående indsats for menneskerettigheder i den fælleseuropæiske udenrigspolitik som fundament for fred, stabilitet og bæredygtig udvikling.

2. Baggrund

Det er en høj prioritet for EU at fremme og beskytte menneskerettigheder, demokrati og retsstatsprincipper globalt. Menneskerettigheder har en central plads i EU's forbindelser med andre lande og regioner, og EU bestræber sig på i en række internationale og multilaterale fora at agere samlet ud fra en fælles menneskerettighedspolitik. Den tiltrædende Kommission ventes at tillægge menneskerettigheder stor vægt, og medlemslandene er blevet opfordret til at give retning for en ny handlingsplan for menneskerettigheder og demokrati. Til brug for drøftelsen forbereder EU's Fælles Udenrigstjeneste ligeledes et papir, som ventes at fokusere dels på forhåndenværende instrumenter og behovet for nye, dels på konkret operationalisering i partnerlande, hvor udviklingen giver anledning til bekymring. Der er på rådsmødet lagt op til en generel drøftelse af EU's udenrigspolitiske engagement på menneskerettighedsområdet.

Diskussionen foregår på baggrund af et øget pres på værdidagsordenen og tilbageskridt for menneskerettighederne i mange lande, ikke mindst i EU's nærområder. De demokratiske værdier og menneskerettighedsdagsordenen udfordres i større grad i de normative debatter i FN. Hvor det hidtil har handlet om at flytte dagsordenen i en mere progressiv retning internationalt, befinder Danmark, EU og ligesindede sig stadig oftere i en situation, hvor udfordringen er at sikre bevaring af status quo. Samtidig har det vist sig vanskeligere at opnå enighed internt i EU-kredsen, navnlig fsva. kvinders rettigheder og seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder.

Der pågår en proces om udarbejdelse af et EU-menneskerettighedssanktionsregime i rådsarbejdsgruppen for menneskerettigheder, hvor Danmark har taget aktiv del. Det forventes, at flere medlemslande ligesom Danmark vil udtrykke opbakning til etableringen af sanktionsregimet under dagsordenspunktet.

Det forventes, at Rådet i starten af 2020 vedtager konklusioner om EU's menneskerettighedsprioriteter i multilaterale fora. Desuden ventes Kommissionens nye femårig handlingsplan for menneskerettigheder og demokrati for perioden 2020-2024 lanceret i starten af 2020.

3. Formål og indhold

Sagen er sat på dagsordenen med bl.a. dansk opbakning. Formålet er at fastholde medlemslandenes fortsatte opbakning til et aktivt EU-engagement for fremme af menneskerettigheder globalt. Det er særligt vigtigt på et tidspunkt, hvor den nye Kommission samt den nye Høje Repræsentant for Udenrigsanliggender står over for en snarlig tiltrædelse. Diskussionen vil samtidig finde sted dagen forinden FN's internationale dag for menneskerettigheder den 10. december, hvorfor et stærkt signal fra EU ville være veltimet.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er generel enighed blandt EU-medlemslandene om, at EU bør optræde med en samlet, stærk stemme i internationale og multilaterale fora, hvor menneskerettighedsområdet behandles. Der er dog en række udfordringer forbundet med den konkrete fastlæggelse af EU's ageren, særligt som følge af den værdipolitiske spredning blandt medlemsstaterne. Det forventes ydermere, at nogle lande vil efterspørge et øget EU-engagement i specifikke lande, herunder i Rusland, hvor civilsamfundet er under voksende pres, ligesom at de enkelte lande vil fremhæve forskellige menneskerettighedsprioriteter.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter arbejdet for at sikre en stærk og sammenhængende EU-politik på menneskerettighedsområdet. Det er regeringens holdning, at fremme af menneskerettigheder skal indgå som et centralt element i den fælleseuropæiske udenrigspolitik som fundamentet for fred, stabilitet og bæredygtig udvikling. Det er vigtigt for regeringen, at EU og de enkelte EU-medlemslandene er med til at fremme og fastholde en høj standard for beskyttelsen af menneskerettighederne.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

3. Oprettelse af civil krisestyringsmission i Den Centralafrikanske Republik (CAR)

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

På rådsmødet (udenrigsanliggender) den 9. december 2019 forventes der vedtaget rådsbeslutning om oprettelse af en ny civil CSDP-mission i Den Centralafrikanske Republik (CAR). Missionen skal rådgive myndighederne og bidrage til sikkerhedssektorreformen i CAR.

2. Baggrund

Den Centralafrikanske Republik (CAR) er fortsat præget af konflikt og en kritisk humanitær situation. Der er en væsentlig risiko for, at ustabiliteten i landet spredes til øvrige dele af regionen.

Den 6. februar 2019 underskrev regeringen i CAR og en række af de største bevæbnede grupperinger i landet en fælles fredsftale. Det er en skrøbelig fred, der udfordres af fortsat voldelige angreb fra de væbnede grupperinger. FN's mission i CAR spiller en central rolle i forsøget på at genoprette stabiliteten i landet. Missionen har dog svært ved at løfte opgaven og vanskeligt ved at opfylde sit beskyttelsesmandat. EU's militære træningsmission i CAR er en anden vigtig aktør i landet - særligt i relation til arbejdet med at kapacitetsopbygge landets nationale hær (FACA). EU's militære træningsmission består af ca. 187 personel, der forestår træning og certificering af alle elementer af FACA. Der er fra EU's Fælles Udenrigstjeneste lagt vægt på at styrke EU's indsats i sikkerhedssektoren. EU's militære træningsmission blev derfor, efter ønske fra CARs regering, udvidet medio 2018 med en "interoperabilitetssøjle", hvori civile komponenter indgår. Formålet med denne er at yde strategisk rådgivning om mulige fælles indsatser for CAR's politi og interne sikkerhedsstyrker.

Den foreslåede civile CSDP-mission i CAR forventes at få til opgave at levere strategisk rådgivning til Ministeriet for Indenrigsanliggender og Offentlig Sikkerhed samt til de interne sikkerhedsstyrker for at styrke den interne sikkerhed i landet. Opbygningen af sikkerhedssektoren skal ske i koordination med andre internationale indsatser herunder FN, AU og EU's andre indsatser.

Missionen skal konkret 1) støtte opbygningen af en regelbaseret styring og ledelseskapacitet i Ministeriet for Indenrigsanliggender og Offentlig Sikkerhed, 2) støtte udviklingen af de interne sikkerhedsstyrker og deres operationelle effektivitet og deployering, 3) hjælpe med at udvikle en integreret støttestruktur til de interne sikkerhedsstyrker gennem tæt koordinering med de relevante aktører og 4) styrke den analytiske kapacitet inden for områder som strategisk kommunikation og politisk og sikkerhedsmæssig udvikling.

Det forventes desuden, at missionen vil overtage aktiviteterne i EU's militære træningsmission nuværende interoperabilitetssøjle.

Det forventes, at missionen i første omgang skal bestå af i alt ca. 46 personer med hovedkvarter i Bangui med et toårigt mandat. Efter rådsbeslutningen om oprettelse af missionen vil den Fælles Udenrigstjeneste kunne rekruttere mandskab til kernefunktionerne i missionen. Herefter vil missionen efter planen kunne blive endeligt lanceret i foråret 2020.

Danmark har ikke tilstedeværelse i CAR og landet er ikke et udviklingspolitisk prioritetsland. Situationen følges primært gennem EU og den danske ambassade i Abuja.

3. Formål og indhold

Det forventes, at der på rådsmødet vil blive vedtaget rådsbeslutning, der opretter en civil EU mission i Den Centralafrikanske Republik til støtte for reform af sikkerhedssektoren. Der forventes ikke en drøftelse af emnet på rådsmødet.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet. Sagen har budgetmæssige implikationer inden for rammen af midlerne afsat til EU's civile CSDP-missioner.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes enighed blandt medlemslandene om rådskonklusionerne.

10. Regeringens generelle holdning

Danmark støtter en oprettelse af den nye civile mission. Danmark støtter generelt indsatsen for at sikre et fredeligt og stabilt CAR, der er i stand til at varetage egen sikkerhed og skabe udvikling for borgerne i landet. CAR er en såkaldt ”prioriteret humanitær krise” for dansk humanitær assistance.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg. Situationen i CAR har senest været forelagt (skriftligt) til orientering for Folketingets Europaudvalg den 12. juli 2019.